

Stichting Ekspedysje Wytmarsum

Jaarverslag 2018

Opgesteld en gefiatteerd door het bestuur van de Stichting, Wytmarsum 18 maart 2019

Doel Stichting

Het doel van de Stichting Ekspedysje Wytmarsum (SEW) is de mienskip in Wytmarsum en haar naaste omgeving te versterken, met name op het gebied van kunst, cultuur, taal en sport. Op deze gebieden organiseert, stimuleert, initieert en bevordert de stichting activiteiten. Zie ook de website <http://www.stichtingekspedysjewytmarsum.frl/>

Werkwijze

De SEW wordt bemenst door een stichting bestuur, in het jaar 2018 samengesteld uit Klaas Smit (voorzitter), Jac Konig (secretaris), Gerke Terpstra (penningmeester), Wim Beckers, Freddie Reijenga en Menno de Vries. Het bestuur werd ondersteund door Marianne Koopmans-Hettema. Het bestuur kwam in vaste frequentie ca 6 weken bij elkaar en waar nodig tussentijds, voor het opzetten en monitoren van activiteiten of het opvolgen van bestuur verplichtingen.

Het bestuur van de SEW initieert eigen programma's en projecten op het gebied van kunst, cultuur, taal en sport. Deze worden geleid, begeleid of ondersteund. Voor de periode 2016-2018 is het programma Wytmarsum 2018 opgezet, met eigen projecten en de mogelijkheid voor anderen met projecten deel te nemen. Hierbij wordt vooral ingezet op maximale deelname van verenigingen en instanties uit Wytmarsum en omstreken.

Eigen projecten in 2018

In 2018 heeft de focus van de eigen activiteiten gelegen op het aansluiten bij de Culturele Hoofdstad activiteiten LF 2018 met het programma **Wytmarsum2018**. Dit programma had tot doel 'de mienskip' te versterken op het gebied van kunst, cultuur, taal en sport. We willen met het hele dorp mooie projecten neerzetten waar Wytmarsumers, inwoners uit omliggende dorpen, alle Friezen, Nederlanders en toeristen van kunnen genieten.

Hiervan hebben plaats gevonden in 2018:

- **Opening van Wytmarsum 2018.** Onze initiatiefgroep Wytmarsum 2018 is vanaf 2015 bezig geweest met het voorbereiden van allerlei activiteiten in 2018. Dit jaar 2018 begon met een Nieuwjaarsduik in de ijsbaan van Wytmarsum, nieuw voor het dorp. Dit evenement werd georganiseerd door de IJsvereniging samen met onze Wytmarsum 2018 initiatiefgroep en trok aardig wat deelnemers met 41 sportievelingen en veel bekijks van zo'n 150 mensen, waaronder de drie iconen van Wytmarsum, Menno Simons, die de klompboot trok waarin Gysbert Japicx en Pim Mulier aankwamen varen om de happening te openen. Een nieuwe jaarlijkse dorpstraditie werd hiermee geboren.
- **Theaterproject *Wy jouwe gjin krimp!*** Het uitgangspunt van het project was 'krimp hoeft geen bedreiging te zijn', maar kan ook een kans zijn! 'Wy jouwe gjin krimp!'. Het project werd meer dan alleen een theaterstuk. Er moest meer gebeuren van medio 2017 tot en met 2018. En zo werd het een theaterproject met drie componenten te weten: een

aantal theatrale workshops; lessen over de krimp op de beide Witmarsumer basisscholen; als slot een theaterstuk in november 2018. Niet alleen spelers, maar ook dansers, zangers, muzikanten, decorbouwers en licht en geluid bedieners uit het dorp hebben een rol in het project, zowel jong als ouder. Subsidieverstrekkingen en fondsen voor het project waren: Prins Bernhard Cultuurfonds Nijman Biermasz 17 dorpenfonds, Provincie Fryslân, Feitsma Fûns, Streekwurk, Gemeente Súdwest-Fryslân, P.W. Janssen Friesche Stichting en het VSB fonds. 17 bedrijfssponsors maakten het project mede mogelijk. Bijna 300 mensen uit Witmarsum en omgeving namen op de één of andere wijze deel aan het theaterproject.

- **Zang workshop Elske de Walle.** Onder leiding van Elske de Walle volgden 30 deelnemers haar workshop zang en performance op maandagavond 12 februari 2018. Elske liet de deelnemers ervaren dat naast techniek, zingen vooral het vertellen van een verhaal is. Snap wat je zingt om de emotie, om de strekking van het lied-verhaal over te kunnen brengen. “Ontspan, zing het voor één persoon en maak het intiem. Je zult merken dat je daarmee een veel groter publiek bereikt dan wanneer je een lied te luid en schreeuwend brengt,” was het advies van Elske.
- **Dans workshops.** Op het gebied van dans verzorgde Esther Metzlar voor een enthousiaste groep jongeren de workshop Color Guard. Color Guard is een verzameling van dans, conditie, discipline, choreografie en een flinke dosis sportiviteit. Het dansen, bewegen en het maken van de choreografie horen hier bij. Voor basisschoolleerlingen werd op 16 april 2018 de workshop breakdance georganiseerd. Deze workshop, vond plaats tijdens de reguliere gymnastieklessen van beide basisscholen in Witmarsum. De vermaarde breakdancer Dikkie Knap, beter bekend als MAD-D, verzorgde deze workshop. De kinderen van de groepen 5, 6, 7 en 8 waren allemaal erg enthousiast en hoopten op een vervolg.
- **Geluid en licht workshop met Mustafa Tuinstra.** Natuurlijk is het ook belangrijk dat als je iets op het podium brengt dit goed wordt versterkt en uitgelicht. Om die reden vond er ook een workshop ‘Geluid en licht’ plaats. Deze werd verzorgd door Mustafa Tuinstra, docent D’Drive, Podiumkunsten, Productie & Events van het Friesland College. De bedoeling was dat de deelnemers enige basiskennis werd bijgebracht waar ze verder mee aan de slag konden gaan en waarmee ze mogelijk konden assisteren bij de theatervoorstelling.
- **‘Jimp de Krimp’ project basisscholen.** Op 28 mei 2018 startte de eerste workshop over krimp op de basisscholen OBS De Utskoat en CBS De Bonkelder in Witmarsum. Leerlingen uit de groepen 6 tot en met 8 gingen het dorp in om foto’s te nemen van wat ze mooi en goed vinden aan Witmarsum, maar ook om vast te leggen wat er in hun ogen beter kan. Kinderen hebben een verrassende blik op de wereld en juist hun kijk op het dorp vinden we van groot belang. Het programma over krimp was deels gebaseerd op ‘Jimp de Krimp’. Daarin verwoordden de bedenkers het als volgt: “Sommige dorpen en buurten worden saai. Grote mensen weten niet altijd hoe ze daar iets aan kunnen doen. Ze zijn vergeten hoe simpel het is om de wereld mooier te maken.” Op 4 juni vond de tweede workshop plaats. De leerlingen maakten tijdens de workshop werkstukken waarin ze lieten zien wat er in hun ogen beter kan in het dorp. Alle ideeën werden verzameld en gebundeld. Op 5 juli overhandigden de leerlingen hun oplossingen aan v.l.n.r. gedeputeerde Sietske Poepjes, wethouder Stella van Gent van de gemeente Súdwest-Fryslân en voorzitter van Dorpsbelang Witmarsum Joost Rosier.

- **Theatervoorstelling ‘Wij jouwe gjin krimp.** Tussen 1 t/m 11 november is het theaterstuk zelf zeven keer voor een ‘volle zaal’ in de tot theaterruimte omgebouwde graanschuur van de fam. Ypma uitgevoerd. Er kwamen in totaal 1.680 bezoekers uit Witmarsum, directe omgeving en uit de provincie. Ruime publicitaire aandacht en een positieve recensie in de Leeuwarder Courant zorgden voor een extra voorstelling. ‘Wy jouwe gjin krimp!’ van tekstschrijver en componist Wim Beckers gaat over een klein dorp dat langzaam maar zeker leegloopt en waar de leefbaarheid afneemt. Overheden hebben besloten niet meer te investeren in dit kleine dorp. Dorpelingen moeten zichzelf maar zien te redden. Er ontstaat een tweedeling tussen inwoners die het zinkende schip willen verlaten en zij die de schouders eronder willen zetten om er met zijn allen wat van te maken. Steeds meer dorpelingen raken ervan overtuigd dat ze zelf in actie moeten komen.
- **Rock show.** Zaterdag 17 maart organiseerden we in samenwerking met Stichting Artum en Henk Jan van Dijk een schitterende Rock Show in de grote zaal van De Gekroonde Roskam! Dacht je dat Rock & Roll dood was? Nee hoor, die is springlevend! Het heet alleen nu anders: RAW MEDICINE. Deze pure rockband speelde dampende rock & roll met een passie en een power die je ouderwets bij de strot grepen: Just what the doctor ordered! In plaats van op hun lauweren te rusten, wisten de mannen van RAW MEDICINE intussen een stevig aantal bezoekers te trekken met een eigen repertoire en met een eigen repertoire en met hier en daar een knipoog naar hun verleden. Dat gold zeker ook voor de band Moonshark. Stevige eighties rock met veel franje, waardoor elke cover als herboren van het podium knalde. Elk nummer bracht weer een geweldige herinnering in de muziekhistorie terug. Zo’n 150 bezoekers kwamen hier op af.
- **Menno Simons Groen tentoonstelling.** In Witmarsum, de geboorteplaats van Menno Simons en het dorp waar hij uiteindelijk de Rooms Katholieke kerk heeft verlaten, hebben we de erkenning en herkenning van de doperse waarden getoond en de inspiratie die hiervan kan uitgaan. We kozen hiervoor als invalshoek: landbouwmethoden en voedselbereiding. Het geheel is opgezet samen met de Stichting Menno Simons Doopsgezinde Monumenten Friesland. Het ontwerp van de tentoonstelling is van Lokaalwerk- Yvonne Willems – Pingjum. We kozen voor een tentoonstelling met interactieve, dynamische vorm met aansprekend beeldmateriaal en een heldere verhaallijn. We reizen mee met de migratiestromen. Op hun vlucht nemen ze zaden mee en met hun kennis van de landbouw weten ze te overleven. De tentoonstelling voert je via grond-grondstof-gerecht-gebruik naar een groene toekomst. Hoe wisten mennonieten te overleven? Hoe duurzaam is hun manier van leven? De tentoonstelling werd ingericht in het Groencentrum Witmarsum, dat jaarlijks duizenden bezoekers trekt. Wij hebben bewust gekozen voor een laagdrempelige door het Groencentrum gesponsorde locatie. Er zijn in totaal in de maanden juni, juli en augustus zo’n 3500 bezoekers geregistreerd.
- **Menno Simons Groen activiteiten.** Voorafgaand aan en gedurende de tentoonstellingsperiode werden diverse activiteiten georganiseerd, zoals op 26-januari een verhalenavond over Menno; op 23 juni de wereld première van de documentaire Seven Points on Earth; Op de basisscholen OBS De Utskoat en CBS De Bonkelder in Witmarsum is er aandacht aan het thema gegeven door middel van de opzet van een moestuinproject; Mennonite Cooking workshop: ‘Less for More’; een workshop broeikist maken; een wandeltocht op 25 augustus in het voetspoor van Menno

Simons; tot slot op 1 september een streekmarkt met lokale producten, gecombineerd met een lezing over Doopsgezinden en Humanisten. De tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt door de Verenigde Doopsgezinde Gemeente Kampen, Doopsgezinde Gemeente De Lytse Streek, Doopsgezinde Stichting Dowilvo, Friese Doopsgezinde Sociëteit, Menno Simons Stichting, Stichting Fonds Oosterbaan, Stichting Menno Simons SDMF, Van Eeghen Fonds, het Humanistisch Verbond Fryslan en bedrijf sponsoren.

- **Inzaaien oergraan van Menno Simons.** Maandag 22 oktober hebben we in Witmarsum een hectare grond ingezaaid met het oergraan Turkey Red Wheat van Menno Simons. Dit oergraan hebben we gekregen uit Amerika en we willen ontdekken hoe dit graan op de geboortegrond van Menno Simons groeit. Volgend jaar hopen we te kunnen oogsten en willen we het bij de plaatselijke molenaar tot meel laten malen.
- **Pim Mulierspelen 2018.** Vrijdag 3 augustus werden in Witmarsum voor de tweede keer de Pim Mulierspelen georganiseerd, met als extra kers op de taart de aanwezigheid van Franse, Sloveense en Italiaans deelnemers, vanuit de samenwerking met de organisatie van European Sports for All Games. Bijeengebracht door onze buurtcoaches waren er 107 deelnemers uit de buurten in 14 teams en met toeschouwers samen 280 mensen op het veld. De deelnemers gingen in de zeven-kamp onder meer Frans wijnvatrollen en Sloveense Pandolo beoefenen. In Friesland is Pandolo te vergelijken met het traditionele Tipeljen, het wegslaan van een blokje dat gekeerd moet worden door de veldpartij. Hier uitgestorven, in Slovenië als traditionele sport weer tot leven gebracht. Dit tweede jaar van de Pim Mulierspelen was met de onderdelen van de zevenkamp meer rekening gehouden met een mix van spier- en denkkraft en behendigheid. Daarmee waren de spelen meer dan vorig jaar nu echt geschikt voor alle leeftijdscategorieën! Veel van de aanwezigen sloten na de zevenkamp aan bij het pastabuffet en deden mee aan het tweede onderdeel van de spelen 'De jongens tegen de meisje'. Sipke de Boer, Henk Waterlander, Griet Sieswerda, het Popkoor Witmarsum en Disco Silver namen ons gezamenlijk mee terug in de tijd, met meezingers en quiz vragen. Windpark A7, Stichting tot Nut, Stichting Bolsward Dronrijp 1993, sponsoring van bedrijven, samenwerking met PC Merke en KV Pim Mulier en de inzet van onze buurtcoaches en alle vrijwilligers.
- **Spuut 12, door Gysbert Japicx geïnspireerd cabaret.** Frysktalich hilarysk kabaretprogramma. Krijt Wytmarsum de 12de fontein fan Fryslân? Wa binne Sjouke, Saapke, Benny en de buorfrou? Wat is der mis mei ús digitale wrâld? Hoe komt Beppe de dei troch? Moatte wy noch merke fiere? Hokker rol spylje Menno, Gysbert en Pim? In humoristyske en ferrassende blik op it hjoeddeiske libben! Meitsje dit mei! Mis dit net! Komt dat sjen! Spilers: Aagje en Henk Waterlander, Coby Yntema en Freddie Reijenga Wannear: Tongerdei te jûn 30 augustus. Deze voorstelling is bezocht door 180 mensen uit Witmarsum en omstreken. Wegens een tragisch ongeval van een jonge dorspbewoner is de tweede voorstelling afgelast en in 2019 opnieuw opgevoerd.
- **Expositie Hobbe Smith thuisgebracht.** Een unieke duo-expositie van Hobbe Smith en Gert-Jan Veenstra. Het bracht ons in de Doopsgezinde kerk in vier weekeind middagen tussen de 700 en 800 bezoekers! Ongeveer de helft van de bezoekers kwam uit Witmarsum en omgeving, een kwart uit Friesland en een kwart, vooral kunst liefhebbers, vanuit Groningen, Noord-Holland, Brabant, België, Canada tot Australië! De wortels van beide kunstenaars liggen in Witmarsum: Hobbe Smith werd er geboren (1862 Witmarsum – 1942 Amsterdam) en Gert-Jan Veenstra groeide er op (1957 Workum). De expositie Hobbe Smith thuisgebracht werd op vrijdag 14 september feestelijk geopend door Hugo ter Avest, directeur van het Hannemahuis. Het stadse Amsterdam en het Friese platteland spelen een hoofdrol in de kunstwerken van beide kunstschilders, tegen

de achtergrond van de industriële revolutie en onze moderne tijd. De figuratieve kunstwerken zijn geschilderd in de impressionistische traditie. Uit de doeken blijkt de liefde van beide schilders voor thema's als waterlandschappen, scheepvaart en stadsgezichten. Van beide kunstenaars worden tientallen schilderijen tentoongesteld, alle een kijkfeest voor het oog. Op zondag 23 september heeft Daphne Willemsen van het Amsterdam Museum de bezoeker meegenomen in haar verhaal *Gezicht op het IJ – Hobbe Smith en de Amsterdamse haven in 1913*, dat zij schreef naar aanleiding van het magnum opus van Hobbe Smith.

- **Schoolschilderen.** 138 basisschoolleerlingen uit Witmarsum, beleefden in 9 groepen een 'Hobbe Smith schooldag', voor het ontdekken van schilder kunst en de eigen schilder talenten. Een dag die de eigen leerkracht van de groep begon met een les over Hobbe, gevolgd met een schilderworkshop o.l.v. Tjittie Koopmans. Na de middagpauze bracht de groep een bezoek aan de expositie, met de opdracht de aanwezige schilderijen aan de hand van foto's met details van de schilderijen te herkennen.
- **'Hobbe Smith chroniqueur van Amsterdam' boek.** Met de productie van een prachtig boek hebben Gert-Jan Veenstra en schrijver Bob Hardus, Hobbe Smith weer op de kaart kunnen zetten als 'cultureel erfgoed'. Het boek laat in tekeningen van Gert-Jan Veenstra het leven van Hobbe zien, de start in Witmarsum en vervolgd in het Amsterdam van zijn tijd (1864-1942). In het tweede deel schrijft Bob Hardus over Hobbe zijn leven gespiegeld aan het leven van Vincent van Gogh en Hobbe zijn ontwikkeling in het kader van schilders gerekend tot de Haagse school. Het boek is nog steeds te koop in de boekwinkel of via internet.
<https://www.bornmeer.nl/winkel/hobbe-smith/> Het project Hobbe Smith thuisgebracht werd mede mogelijk gemaakt door Streekwerk Zuidwest Fryslân, Nijman Biermasz 17 dorpenfonds, P.W. Janssen's Friesche Stichting, Stichting Bolsward Dronrijp 1993, inzet van projectleden en vrijwilligers, Galerie Offingawier, Stichting Kunst- & Historisch bezit ABN AMRO, Stichting Zuiderzeemuseum, Vrienden van het Zuiderzeemuseum, Simonis & Buunk Kunsthandel, Amsterdam Museum en bedrijf sponsors.
- **Eindfeest Witmarsum 2018 vrijwilligers.** Toen de laatste activiteit van Witmarsum 2018 voorbij was -de theatervoorstelling Wy Jouwe Gjin Krimp!- was er een groot feest voor iedereen die meegewerkt heeft aan het succes van Witmarsum 2018. Op zaterdag 17 november nodigden we de medewerkers, vrijwilligers met eventuele partners uit voor een buffet en live muziek in de grote zaal van De Gekroonde Roskam. Zo'n 250 aanwezigen zagen met voldoening terug op alle activiteiten. De uitwerking van het programma Witmarsum 2018 en de actuele status van plannen en uitgevoerde activiteiten is te vinden op de website
<http://www.witmarsum2018.frl/>
- **Witmarsum in beweging.** Het doel van 'Witmarsum in beweging' is het versterken van de Mienskip door meer mensen te activeren aan sport te doen, te bewegen en met elkaar in contact te komen. Sport en beweging als alternatief voor contact via de smartphone. En hopelijk als bij-effect dat de jeugd en andere mensen zich aansluiten bij verenigingen of bewegingsgroepen en daardoor structureel aan sport gaan doen. Een idee van de inrichting van een beweegtuintje uit de brainstorm met verenigingen is uiteindelijk uitmondend in het plan Witmarsum in beweging. Bij het uitwerken van de plannen zijn we uit gegaan van de wens dat plekken in de praktijk ook zoveel mogelijk gebruikt gaan worden. Dat maakte dat we eerst de doelgroepen hebben geïnventariseerd en uitkwamen op jeugd, ouderen en voor algemeen gebruik. Daadwerkelijk gebruik van neergezette faciliteiten vraagt een open toegang van de te bieden faciliteiten. Het vraagt faciliteiten die qua gebruiksmogelijkheid aansluiten bij de verschillende doelgroepen en waarvan het gebruik ondersteund wordt met beweegprogramma's. In 2018 zijn deze plannen voorgelegd aan Dorpsbelang, de gemeente, de woonzorgcentra en vier potentiële leveranciers.

Met het vragen van een offerte aan de leveranciers is gekozen voor verdere uitwerking door Yalp en Kompan. In 2019 wordt de financiering uit subsidies en fondswerving opgepakt.

- **Pioniersverhalen.** Witmarsum en omgeving heeft verbonden aan haar iconen een schat aan culture historische verhalen met haar Friese iconen, met aan die historie verbonden plekken in het dorp. Mensen die op bezoek komen hebben reacties op die verhalen en hebben hun eigen verhalen omtrent hun verbinding met Witmarsum en beschouwingen over bezinning, taalgebruik, kunst en sport. Uitwisseling van die verhalen zal de kwaliteit van het verblijf in Witmarsum vergroten en de verblijftijd vergroten. Vanuit dit idee is in samenhang met het project Gouden Land van de Dorpsbelang van Witmarsum de Dorpsbelangen van de omliggende dorpen aan studenten van de NHL Communicatie en Multi Media design de opdracht gegeven een opzet te maken. Dit heeft geresulteerd in een concept voor een Instagram account en een documentaire over een bezoek van een Hongaarse student aan Marne Land. Het eind product is helaas niet echt bruikbaar. Het vervolg ligt eerst bij het project het Gouden Land.
- **Eindfeest Witmarsum 2018 voor het dorp.** We wilden nog één keer Witmarsum in beweging brengen en verbinden: op zaterdagavond 29 december was er een feest voor het hele dorp. Het feest organiseren met goede muziek van de band Smûk deden we samen met Fair Sound. Afgelopen jaar heeft Fair Sound het licht en geluid verzorgd bij de tentoonstelling Menno Simons Groen, bij de cabaretvoorstelling Spuit 12 en bij de theatervoorstelling Wy Jouwe Gjin Krimp. Voor Fair Sound was dit feest meteen een housewarming van hun nieuwe pand aan de Tunen in Witmarsum. Dit nieuwe pand was de locatie voor de echte slotfeestavond van Witmarsum 2018, waar zo'n honderd dorpsgenoten aansloten. Dat is dan echt de laatste activiteit van Witmarsum 2018. Wat was het mooi en wat hebben we genoten! Op naar 2019, een nieuw jaar met vast en zeker weer vele mooie initiatieven.

Het bestuur van de SEW faciliteert tevens activiteiten van derden. Dit kan een garantstelling zijn of een voorschot.

Garantstelling. SEW geeft na een aanvraag daartoe en beoordeling er van, voor een deel garantie voor mogelijk of onverwacht financieel verlies bij het organiseren van activiteiten door derden, die passen in de doelstelling en financiële mogelijkheden van de SEW.

- Garantie op de organisatie door Dorpsbelang van Koningsdag 2018 nieuwe stijl met een aangeboden lunch en uitmarkt van activiteiten die op de rol staan in Witmarsum, als aanvulling op de traditionele rommelmarkt.
- Een garantie afgegeven voor Christelijke zangvereniging Scheppingsgave voor het organiseren van het Kunstfestival 'Muziek en Beeld' op 5 mei in de Koepelkerk, met passende muziek bij kunstwerken van dorpsbewoners en kunstroute in Witmarsum. Deze kunstroute in Witmarsum met als thema Durf toonde beelden, schilderijen, gedichten en foto's die door Witmarsumers zijn gemaakt. De kunstroute liep in de weekenden van 23 juni t/m 15 juli. De expositie was te zien op diverse locaties in Witmarsum.

Wij leggen separaat in ons financiële jaarverslag verantwoording af over onze kosten en de dekking daarvan.

Wij zijn de vele vrijwilligers en ondersteuners erkentelijk voor hun bijdragen en rekenen er op met onze activiteiten ook in 2018 aan onze doelstellingen te hebben voldaan.